2025-02-28

SAMLA
Samverkan Lerum Alingsås

Verksamhetsbeskrivning
Socialmedicinsk mottagning
Alingsås och Lerum
2022 - 2027

Bilaga till Överenskommelsen mellan ingående parter i SAMLA

Bakgrund

Ett av tidigare Hälso- och sjukvårdsnämnd Väst (HSN V), nu Delregional nämnd västra, prioriterade mål har varit att starta upp integrerade mottagningar för missbruk och beroendevård i nämndens berörda kommuner. Under SAMLA – Vårdsamverkan Lerum Alingsås politiska samrådsgruppsmöte i november 2017 fattades beslut om att inrätta socialmedicinsk mottagning i SAMLA och i februari 2018 beslutade HSN V därmed att finansiera processtöd för uppbyggnaden. Inför uppstart i Alingsås januari 2020 togs en modellbeskrivning och en uppföljningsplan fram. Till följd av Corona pandemin pausades arbetet men hösten 2021 startades en integrerad mottagning i Lerums kommun och en i Alingsås kommun.

Den Psykiatriska öppenvårdsmottagningen i Alingsås har en viktig funktion i Socialmedicinska mottagningens arbete och ska ha en konsultfunktion inom ramen för samverkan. Genom att utveckla samverkanslösningar där ett integrerat arbetssätt erbjuds kan vård och omsorg för vuxna med missbruksproblematik utvecklas och ge ett samlat utbud av olika typer av stöd och behandling.

När patienten etablerat kontakt med Socialmedicinska mottagningen ska lotsning till andra aktörer exempelvis regional primärvård och psykiatrisk öppenvårdsmottagning vara möjlig. Efter avslutad behandling på mottagningen kan det innebära att andra aktörer tar vid.

- patienten ska på mottagningen erbjudas vård, stöd och insatser som upplevs som en väl fungerande helhet
- mottagningen ska kunna erbjuda åtgärder enligt Socialstyrelsens Nationella riktlinjer för vård och stöd vid missbruk och beroende

Vård och insatser ska utgå ifrån ett personcentrerat förhållningssätt. Det är viktigt att samsjuklighet och psykosociala hinder uppmärksammas så att patienten får samtidiga insatser.

Samlokalisering

Socialmedicinsk mottagning är en samlokaliserad mottagning där medarbetare från båda huvudmännen, region och kommun, arbetar tillsammans. Det övergripande syftet med den integrerade mottagningen är att erbjuda en snabb väg in i missbruks- och beroendevården, där kontakter mellan olika verksamheter ska vara välfungerande och anpassade efter den enskilde patientens behov.

Mottagningen är en öppenvårdsmottagning som skall vara lättillgänglig för patienten att själv söka och för andra aktörer att hänvisa till.

Mål

För att uppnå en trygg och patientsäker vård som ger kontinuitet för patienten över tid är målet med en integrerad socialmedicinsk mottagning att patienten ska komma till en mottagning med samlad kompetens som erbjuder koordinerade insatser och behandling av olika aktörer.

- Mottagningen skall vara lätt tillgänglig för såväl patient som andra aktörer, och återkoppling till patient ska ske skyndsamt
- Patienten ska få hjälp med att kartlägga sina behov, som kan innebära vård, stöd och insatser från regionen och/eller kommunen. Tillsammans med patienten hjälper mottagningen till att upprätta de kontakter som behövs
- Patienten ska på mottagningen erbjudas vård, stöd och insatser som upplevs som en väl fungerande helhet utifrån ett personcentrerat förhållningssätt

- Patienter med samsjuklighet ska erbjudas vård och behandling parallellt och samordnat där två huvudmän arbetar integrerat
- Kontinuerligt utveckla, utvärdera och följa upp de socialmedicinska mottagningarna utifrån patientens perspektiv

Målgrupp

Målgruppen är patienter över 18 år med riskbruk, missbruk eller beroende av alkohol, narkotika och/eller beroendeframkallande läkemedel samt patientupplevd psykisk ohälsa. Patienter som kan ha behov av både kommunens och regionens resurser samtidigt.

Mottagningen är tillgänglig för alla patienter som är folkbokförda inom Lerum och Alingsås kommun oberoende av vilken vårdcentral hen är listad på. Vid behov av insats från kommunen sker ansökan till den kommun där patienten är folkbokförd.

Verksamhetsinnehåll

Vård och stöd ska bygga på bästa tillgängliga kunskap. Stöd för båda huvudmännen finns i Socialstyrelsens Nationella riktlinjer för vård och stöd vid missbruk och beroende och genom Nationella vård- och insatsprogram (VIP). På den Socialmedicinska mottagningen samarbetar ett team bestående av en sjuksköterska och socionom kring patienten.
När kontakt etableras på mottagningen gör de tillsammans med patienten en övergripande kartläggning av hens behov.

Sjuksköterskan har en samordnade roll gentemot regional primärvård, psykiatrisk öppenvårdsmottagning och i vissa fall mot slutenvården som kan innebära att boka tid för läkarbedömning, läkemedelshantering, rehab. Sjuksköterskan identifierar behov och sammanställer anamnesen samt samverkar med patientens listade vårdcentral, för att tillgodose patientens behov.

Socionomen har en samordnade roll gentemot kommunen, kartlägger patientens psykosociala situation och missbruk/beroende. Socionomen identifierar eventuella behov av insatser från socialtjänsten och andra kommunala verksamheter, samt kontaktar socialsekreterare vid behov för ansökan om insatser. Insatser kan bestå i behandling för beroendet, boendestöd eller vid behov av kontakt med arbetsmarknadsenheten. I de fall patienten redan har pågående insatser från socialtjänsten samordnas dessa vid behov med de insatser som behövs från regional primärvård och/eller psykiatrins öppenvårdsmottagning.

Ledning och styrning

Huvudmannaskap

Huvudmannaskapet är delat mellan region och kommun. Den operativa ledningen bygger på ett delat ledarskap utifrån huvudmannaskapet.

Respektive verksamhet har ansvaret för vård, stöd och omsorg med de insatser som erbjuds vid den integrerade och samlokaliserade verksamheten. Regionen tillhandahåller hälso- och sjukvårdsinsatser samt vissa psykosociala åtgärder medan kommunen ansvarar för stöd, boende och sysselsättning samt vissa psykosociala åtgärder.

Ansvarsområde

Huvudmännens ansvarsområde regleras i lag. Kommunen arbetar utifrån Socialtjänstlagen (SoL) och Lag om vård av missbrukare (LVM) samt Lag med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU). Regionen arbetar utifrån Hälso- och sjukvårdslagen (HSL).

Det är viktigt att ansvarsfördelningen är tydlig mellan socialtjänst och hälso-och sjukvård på en integrerad mottagning, vilka insatser som socialtjänsten utför och vad som är hälso- och sjukvård.

Medarbetare

Verksamheter som berörs är vårdcentraler och kommunal verksamhet med ansvar för missbruk och psykisk ohälsa ur myndighet, service och utförarperspektiv. Medarbetarna ska arbeta i team.

Mottagningen bemannas av socionom från socialförvaltningen och sjuksköterska från regional primärvård. Medarbetarna ska ha goda kunskaper och erfarenheter av målgruppen och de styrdokument som är kopplat till målgruppen. Medarbetare från Psykiatriska öppenvårdsmottagningen i Alingsås finns med som konsulter. Vid behov genomförs Samordnad individuell plan (SIP) tillsammans med den enskilde och andra aktuella parter.

Säkerhet

Arbetsmiljöansvar åligger respektive huvudman. Rutiner för säkerhet finns på respektive enhet och ska vara väl känd av medarbetaren.

Rapportering av Tillbud

Mottagningarna har tagit fram en gemensam blankett.

Avvikelser

Avvikelse hanteras i MedControl Pro. Berörd chef informeras.

Synpunkter och Klagomål

Mottagningarna har tagit fram en gemensam blankett.

Sekretess och samtycke

Rutiner för sekretess och samtycke utarbetas mellan huvudmännen, för att underlätta informationsutbyte och säkerställa patientsäkerhet. Patientens samtycke är en förutsättning för att hen ska erbjudas hjälp från olika aktörer.

Dokumentation

Varje huvudman ansvarar för dokumentation enligt gällande lagstiftning.

Medarbetarnas arbetsbeskrivning och roller finns i separat dokument.